

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - سازمان برنامه و بودجه کشور
معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - سازمان بورس و اوراق بهادار
بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۰/۲۸ به پیشنهاد شماره ۸۰/۲۰۰۱۹۹ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای بندهای (الف) و (ب) ماده (۹) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی - مصوب ۱۳۹۸ - و جزء (۱) بند (ب) تبصره (۱۶) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و به منظور ارائه انواع ابزارهای تضمین مورد نیاز بخش‌های تولیدی و خدماتی کشور، به منظور پوشش خطرپذیری (ریسک) فعالیت‌های اقتصادی و تسهیل دسترسی بنگاه‌های اقتصادی به خصوص بنگاه‌های کوچک و متوسط به منابع مالی لازم از طریق مؤسسات تضمین، تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی بندهای (الف) و (ب) ماده (۹) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی
راجع به مؤسسات (صندوق‌های) تضمین

- ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- ۱- قانون: قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی - مصوب ۱۳۹۸.
 - ۲- شورا: شورای راهبری مؤسسات (صندوق‌های) تضمین موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه.
 - ۳- مؤسسه (صندوق) تضمین: مؤسسه (صندوق) تضمین غیردولتی موضوع ماده (۹) قانون که با تأیید و تصویب شورا موافقت اصولی، مجوز تأسیس و فعالیت گرفته است.
 - ۴- ضمانت‌نامه: سندی که به موجب آن، مؤسسه (صندوق) تضمین به طور غیرقابل برگشت، متعهد می‌شود به محض اعلام و مطالبه هر میزان از وجه مندرج در آن توسط ذی‌نفع، با رعایت این آیین‌نامه، وجه مطالبه شده را به ذی‌نفع پرداخت نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱۱ / ۱۴۰۱

- ۵- ابزار تضمین: ضمانتنامه صادره مورد نیاز بخش تولیدی و خدماتی کشور اعم از ضمانتنامه‌های تعهد پرداخت، شرکت در مناقصه یا مزایده، پیش پرداخت، حسن انجام تعهدات، حسن انجام کار و استرداد کسور وجه‌الضمان، ضمانتنامه گمرکی و سایر ضمانتنامه‌های تعهدات قراردادی (داخلی و خارجی) و حسب نیاز سایر ابزارهای تضمین مورد نیاز بخش‌های تولیدی و خدماتی.
- ۶- دبیرخانه: دبیرخانه شورای راهبردی مؤسسات (صندوق‌های) تضمین موضوع ماده (۸) این آیین‌نامه.
- ۷- سامانه: سامانه ثبت، پیگیری و استعلام اطلاعات کلیه ضمانتنامه‌های صادره از سوی مؤسسات (صندوق‌های) تضمین، موضوع ماده (۱۵) این آیین‌نامه.
- ۸- ضمانت خواه: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که تعهداتی را به موجب روابط پایه در قبال ذی‌نفع برعهده دارند و برای تضمین ایفای آن تعهدات، از مؤسسه (صندوق) تضمین تقاضای صدور ضمانتنامه می‌نمایند.
- ۹- ذی‌نفع: شخص حقیقی و حقوقی که ضمانتنامه به نفع وی صادر می‌شود.
- ۱۰- رابطه پایه: قرارداد، شرایط مناقصه / مزایده یا هر رابطه حقوقی دیگری بین ضمانت‌خواه و ذی‌نفع که ضمانتنامه بر اساس آن صادر شده است.
- ۱۱- ضمانتنامه شرکت در مناقصه / مزایده: ضمانتنامه‌ای که به منظور ضمانت اجرای پیشنهادات ضمانت‌خواه در مناقصه یا مزایده صادر می‌شود.
- ۱۲- ضمانتنامه حسن انجام تعهد: ضمانتنامه‌ای که به منظور موظف نمودن ضمانت‌خواه به اجرای دقیق، صحیح و به موقع تعهدات مندرج در رابطه پایه در مقابل ذی‌نفع در انجام موضوع رابطه پایه صادر می‌شود.
- ۱۳- ضمانتنامه پیش پرداخت: ضمانتنامه‌ای که به منظور حصول اطمینان ذی‌نفع از این امر که وجوه پیش‌پرداختی به ضمانت‌خواه به مصرف دیگری غیر از انجام تعهدات مندرج در رابطه پایه نمی‌رسد، صادر می‌گردد.
- ۱۴- ضمانتنامه استرداد کسور وجه‌الضمان (حسن انجام کار): ضمانتنامه‌ای که به منظور حصول اطمینان ذی‌نفع از صحت کار انجام شده توسط ضمانت‌خواه، پس از تحویل قطعی موضوع رابطه پایه صادر می‌گردد.
- ۱۵- ضمانتنامه تعهد پرداخت: ضمانتنامه‌ای که به منظور قبول پرداخت دیون ضمانت‌خواه به ذی‌نفع در سررسید معین و مطابق با مفاد رابطه پایه، صادر می‌گردد.
- ۱۶- ضمانتنامه گمرکی: ضمانتنامه‌ای که به منظور تضمین تعویق یا تقسیط پرداخت حقوق ورودی صادر می‌شود.
- ۱۷- مؤسسه (صندوق) تضمین عمومی: مؤسسه (صندوق) تضمینی که فعالیت آن مقید نشده است.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱ / ۱۴۰۱ هـ

۱۸- مؤسسه (صندوق) تضمین تخصصی: مؤسسه (صندوق) تضمینی که فعالیت آن مقید به یک یا چند رشته فعالیت تولیدی یا خدماتی شده است.

۱۹- مؤسسه (صندوق) تضمین منطقه‌ای: مؤسسه (صندوق) تضمینی که فعالیت آن مقید به یک یا چند استان و شهرهای آن شده است و عمده فعالیت‌های آن در همان استان(ها) متمرکز شده است.

۲۰- مؤسسه (صندوق) تضمین متقابل: مؤسسه (صندوق) تضمینی که توسط تشکل‌های حرفه‌ای، اتحادیه‌ها و یا اعضای یک صنف جهت مشارکت متقابل اعضا در خطرپذیری (ریسک) صدور ضمانت‌نامه برای یکدیگر، تشکیل شده است.

ماده ۲- موضوع فعالیت مؤسسات (صندوق‌های) تضمین عبارت است از:

۱- ارائه انواع ابزارهای تضمین مورد نیاز بخش تولیدی و خدماتی کشور به صورت مستقیم یا اتکایی به شرح مندرج در این آیین‌نامه.

۲- ارائه سایر خدمات در حوزه تضمین در چهارچوب اساسنامه.

ماده ۳ - مؤسسات (صندوق‌های) تضمین، دارای شخصیت حقوقی غیردولتی و استقلال مالی و اداری هستند و با رعایت قوانین و مقررات عمومی کشور ذیل قانون تجارت فعالیت می‌کنند.

تبصره ۱- مؤسسات (صندوق‌های) تضمین عمومی، تخصصی و منطقه‌ای در قالب شرکت‌های سهامی خاص یا عام ایجاد شده و مؤسسات (صندوق‌های) تضمین متقابل در قالب شرکت‌های تعاونی تأسیس خواهند شد. ضوابط اختصاصی تأسیس و اداره هر یک از انواع مؤسسات (صندوق‌های) تضمین با رعایت قوانین و مفاد این آیین‌نامه توسط شورا تصویب خواهد شد.

تبصره ۲- سایر مؤسسات و صندوق‌های غیردولتی فعال در حوزه تضمین، می‌توانند با اخذ مجوز از شورا، به عنوان مؤسسات (صندوق‌های) تضمین، با رعایت قوانین و مفاد این آیین‌نامه و سایر ضوابط اجرایی مرتبط فعالیت کنند.

ماده ۴- به منظور اعطا و لغو مجوز، هدایت و نظارت بر فعالیت‌های مؤسسات (صندوق‌های) تضمین در چهارچوب قوانین، شورای راهبری مؤسسات (صندوق‌های) تضمین به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- قائم مقام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (رییس شورا).

۲- معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی.

۳- معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت.

۴- معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات.

۵- معاون رییس سازمان برنامه و بودجه کشور.

۶- معاون معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور.

۷- معاون رییس سازمان بورس و اوراق بهادار.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱ / ۱۴۰۱

- ۸- معاون رییس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۹- دبیر شورا.
- تبصره ۱- نحوه اداره جلسات شورا به تصویب شورا می‌رسد.
- تبصره ۲- شورا مکلف است هر ماه حداقل یک جلسه تشکیل و در خصوص درخواست‌های واصله ظرف یک ماه نسبت به موافقت یا عدم موافقت اعلام نظر نماید.
- ماده ۵- وظایف شورا عبارت است از:
 - ۱- صدور موافقت اصولی تأسیس، مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسات (صندوق‌های) تضمین.
 - ۲- تأیید صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل مؤسسات (صندوق‌های) تضمین.
 - ۳- تأیید ضوابط ناظر بر تمدید، تعلیق یا ابطال مجوز مؤسسات (صندوق‌های) تضمین تهیه شده توسط دبیرخانه.
 - ۴- حمایت از ایجاد مؤسسات (صندوق‌های) تضمین در سراسر کشور و در حوزه‌های تخصصی مختلف.
 - ۵- هدایت و راهبری مؤسسات (صندوق‌های) تضمین به منظور ارائه انواع ابزارهای تضمین مورد نیاز بخش تولیدی و خدماتی کشور.
 - ۶- تهیه و انتشار گزارش‌های دوره‌ای از وضعیت و کیفیت ارائه خدمات.
 - ۷- شناسایی چالش‌های حقوقی مؤسسات (صندوق‌های) تضمین و ارائه پیشنهاد اصلاح قوانین در این حوزه به مراجع ذیصلاح قانونی.
 - ۸- تسهیل همکاری فیما بین مؤسسات (صندوق‌های) تضمین اعم از صدور ضمانت‌نامه‌های مشارکتی (کنرسیومی).
 - ۹- تعیین کارمزد صدور ضمانت‌نامه بر اساس نوع ضمانت‌نامه.
- تبصره - شورا می‌تواند برخی از وظایف اجرایی خود را به دبیرخانه تفویض نماید.
- ماده ۶ - نظارت بر مؤسسات (صندوق‌های) تضمین توسط شورا در چهارچوب قانون و این آیین‌نامه از طریق شیوه‌های زیر انجام می‌پذیرد:
 - ۱- تعیین موارد لازم‌الرعايه در تهیه اساسنامه مؤسسه (صندوق) تضمین و تأیید اساسنامه مؤسسات (صندوق‌های) تضمین یا تدوین اساسنامه نمونه.
 - ۲- تأیید صورت‌جلسات ثبتی مؤسسات (صندوق‌های) تضمین قبل از ارسال به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
 - ۳- تدوین و تصویب دستورالعمل‌ها، ضوابط و شیوه‌نامه‌های مرتبط با این آیین‌نامه.
 - ۴- تصویب انواع ضمانت‌نامه‌های قابل ارائه توسط مؤسسات (صندوق‌های) تضمین.
 - ۵- تصویب ضوابط نظارتی برای مؤسسات (صندوق‌های) تضمین.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱ / ۱۴۰۱
.....

۶- تصویب دستورالعمل راه اندازی سامانه.

۷- تعیین انواع نسبت های نظارتی اعم از نسبت تعهدات به سرمایه، نسبت دارایی های نقد و نظارت بر اجرای آنها، تعیین شاخص های رتبه بندی مؤسسات (صندوق های) تضمین و انجام رتبه بندی سالیانه.

۸- برخورد با مؤسسات (صندوق های) تضمین متخلف و اعمال تنبیهات متناسب با تخلفات، شامل سلب صلاحیت حرفه ای اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل، لغو مجوز تأسیس یا تبدیل مؤسسه (صندوق) تضمین و سایر مواردی که توسط شورا تعیین می گردد.

۹- تدوین و ابلاغ دستورالعمل شرایط احراز صلاحیت حرفه ای و سلب صلاحیت حرفه ای اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل.

تبصره - نحوه و تعیین مصادیق برخورد با مؤسسات (صندوق های) تضمین متخلف و اعمال تنبیهات، به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف چهار ماه پس از تشکیل شورا به تصویب شورا می رسد.

۷- نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به منظور حفظ منافع ملی در چهارچوب سیاست های کلی نظام و با رعایت قوانین و مقررات مربوط مکلف به حضور و عضویت در مجامع و اتحادیه های منطقه ای و بین المللی ذی ربط می باشد.

۸- دبیرخانه شورا در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مستقر است و دبیر شورا توسط رئیس شورا منصوب می شود.

تبصره - دبیرخانه برای تهیه گزارش های ارزیابی عملکرد سالانه و دوره ای مؤسسات (صندوق های) تضمین، می تواند به صورت ادواری و یا در مواقع لزوم، مدارک و هرگونه مستندات مؤسسه (صندوق) تضمین و هرگونه اماکن متعلق به مؤسسه (صندوق) تضمین یا تحت اختیار یا نظارت (کنترل) وی را مورد بازرسی قرار دهد و ارائه اطلاعات، مدارک و گزارش هایی را از مؤسسه (صندوق) تضمین درخواست نماید.

۹- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت تأسیس و تغییرات مؤسسات (صندوق های) تضمین موضوع این آیین نامه را منوط به دریافت مجوز از شورا نماید.

تبصره - شورا (دبیرخانه) موظف است در چهارچوب قوانین، زیر ساخت های لازم جهت تبادل الکترونیکی مجوزها و ضوابط ناظر به نامگذاری و مجوز ثبت صندوق های مذکور را با همکاری سازمان تدوین و ابلاغ نماید.

ماده ۱۰- شورا موظف است ظرف شش ماه پس از تشکیل، دستورالعمل های ناظر بر تعیین حدود نظارتی را متناسب با انواع مؤسسات (صندوق های) تضمین، میزان سرمایه و سابقه فعالیت آنها تهیه و ابلاغ نماید. مؤسسه (صندوق) تضمین پس از اخذ مجوز فعالیت در چهارچوب دستورالعمل های مصوب شورا، مجاز به فعالیت در حوزه صدور انواع ضمانت نامه می باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱ / ۱۴۰۱
.....

تبصره - سایر انواع ضمانت نامه‌ها، مشروط بر این است که حداقل یک ماه کاری قبل از صدور اولین ضمانت نامه، مؤسسه (صندوق) تضمین موضوع را به اطلاع شورا رسانده باشد و شورا با صدور آن مخالفت ننموده باشد.

ماده ۱۱- مؤسسه (صندوق) تضمین، ضمانت نامه را در قالب قرارداد موضوع ماده (۱۰) قانون مدنی صادر می نماید. تعهدات ناشی از صدور ضمانت نامه از رابطه پایه و سایر روابط و قراردادهای مربوط مستقل بوده و اختلافات میان ضمانت خواه و ذی نفع و یا ایرادات و ادعاهای مربوط به آنها، در تعهد مؤسسه (صندوق) تضمین به پرداخت وجه ضمانت نامه به ذی نفع، مؤثر نخواهد بود.

ماده ۱۲- انتقال ضمانت نامه‌های قابل انتقال به غیر و تنزیل آن توسط مؤسسه (صندوق) تضمین صادرکننده ضمانت نامه، منوط به ثبت همزمان رویداد در سامانه موضوع ماده (۱۵) این آیین نامه بلامانع است. شورا مجاز است محدودیت لازم را در این خصوص در سامانه مربوط پیش بینی نماید.

تبصره - در صورتی که مطالبات قراردادی از طریق کارگزاری (فاکتورینگ) در چهارچوب ماده (۸) قانون و آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۸۳۸۰۶/ت/۵۷۷۴۹ هـ - مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۲ واگذار شود، انتقال تضامین ارائه شده به انتقال دهنده، صرفاً به پذیرنده مطالبات قراردادی و در چهارچوب آیین نامه اجرایی یادشده بلامانع است.

ماده ۱۳- مؤسسه (صندوق) تضمین مکلف است قبل از صدور ضمانت نامه، امتیاز اعتباری وضعیت بدهی جاری و غیر جاری و چک برگشتی ضمانت خواه را از سامانه یکپارچه اطلاعاتی مشتریان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران استعلام نماید. در خصوص اشخاص حقوقی، استعلام یادشده علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیئت مدیره آن اشخاص نیز می گردد.

ماده ۱۴- نوع و میزان وثایق بابت صدور انواع ضمانت نامه، بر اساس ضوابطی تعیین خواهد شد که هیئت مدیره مؤسسه (صندوق) تضمین تعیین و ابلاغ می نماید. هیئت مدیره مؤسسه (صندوق) تضمین موظف است وثایق موضوع این ماده را به نحوی تعیین نماید تا در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی ضمانت خواه، حقوق مؤسسه (صندوق) تضمین در حداقل زمان و با کمترین هزینه، استیفا شود.

ماده ۱۵- به منظور رصد و نظارت (کنترل) کلیه اطلاعات مربوط به ضمانت نامه‌های صادره توسط مؤسسات (صندوق‌های) تضمین، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است سامانه‌ای را با قابلیت‌های زیر ایجاد و راه اندازی نماید:

- ۱- ثبت کلیه ضمانت نامه‌ها در سامانه.
- ۲- بررسی اطلاعات مالی ضمانت خواه و سایر اطلاعات مالی ضمانت خواه و سایر اطلاعات از وضعیت مالی کلیه متقاضیان ضمانت نامه.
- ۳- قابلیت استعلام وضعیت ضمانت نامه‌های ثبت شده.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۸ - ۱۱ / ۱۴۰۱
.....

تبصره - مؤسسات (صندوق‌های) تضمین موظف به همکاری کامل با دبیرخانه در راستای اجرای این سامانه هستند.

ماده ۱۶- به منظور نظارت (کنترل) مطالبات غیرجاری مؤسسات (صندوق‌های) تضمین، دبیرخانه شورا موظف است ترتیباتی اتخاذ نماید تا پس از ثبت اطلاعات پرداخت وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع و پیش از تسویه بدهی توسط ضمانت خواه بدهکار، از صدور ضمانت‌نامه جدید برای فرد بدهکار جلوگیری شود.

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است این اطلاعات را در سامانه یکپارچه اطلاعاتی مشتریان ثبت نموده و به اطلاع بانک‌ها و سایر مؤسسات (صندوق‌های) اعتباری برساند.

ماده ۱۷- مؤسسه (صندوق) تضمین موظف است گزارش‌های لازم از نحوه سرمایه‌گذاری و مدیریت خطرپذیری (ریسک) نقدینگی، اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی و همچنین گزارش عملکرد هیئت مدیره و رویدادهای با اهمیت طی دوره مالی را در مقاطع زمانی سالانه برای دبیرخانه ارسال نماید.

تبصره - به منظور پایداری وضعیت اقتصادی و مالی مؤسسات (صندوق‌های) تضمین و ایجاد ثبات در بازارهای مالی، شورا در چهارچوب قوانین، شیوه‌نامه سرمایه‌گذاری مؤسسات (صندوق‌های) تضمین و مدیریت خطرپذیر (ریسک) نقدینگی را تدوین و ابلاغ می‌نماید. مؤسسات (صندوق‌های) تضمین موظفند نسبت به تهیه گزارش سرمایه‌گذاری‌های فوق هر سه ماه یکبار اقدام نمایند.

ماده ۱۸ - مؤسسه (صندوق) تضمین موظف است بازرسی قانونی و حسابرس خود را از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که در فهرست حسابرسان معتمد و مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار حسب مورد وجود دارد، انتخاب کند و قرارداد خود را به گونه‌ای تنظیم نماید که بازرسی یا حسابرس، با رعایت این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مرتبط، مقررات داخلی مؤسسه (صندوق) تضمین، ثبت صحیح حساب‌های مشتری را بررسی و در مورد آنها در گزارش سالانه خود اظهار نظر نماید. هزینه این رسیدگی بر عهده مؤسسه (صندوق) تضمین است و در قرارداد مربوط پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۱۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در چهارچوب ضوابط مصوب شورا نسبت به سلب صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل و سایر اقدامات انضباطی و نظارتی مقتضی در مورد مؤسسه (صندوق) که از قوانین و مقررات مربوط و همچنین مفاد اساسنامه مصوب تخطی نموده‌اند، اقدام نماید.

ماده ۲۰- ضمانت‌نامه‌های صادره توسط مؤسسات (صندوق‌های) تضمین در زمره سایر ضمانت‌نامه‌های مجاز دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون بوده و کارفرمایان مجازند به عنوان جایگزین ضمانت‌نامه بانکی، نسبت به قبول آن اقدام کنند. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است این موضوع را در شرایط عمومی پیمان درج نماید.

